

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

23. maj 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – samarbejde på det civilretlige område – forordning (EU) nr. 650/2012 – artikel 3, stk. 1, litra g) og i) – begrebet »retsafgørelse« på det arveretlige område – begrebet »officielt bekræftet dokument« vedrørende arv – den retlige kvalificering af et nationalt arvebevis – artikel 3, stk. 2 – begrebet »ret« – medlemsstatens manglende meddelelse til Kommissionen af notarer som ikkejudicielle myndigheder, som udøver en retslig funktion ligesom domstole«

I sag C-658/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (den regionale domstol i Gorzów Wielkopolski, Polen) ved afgørelse af 10. oktober 2017, indgået til Domstolen den 24. november 2017, i sagen anlagt af

WB

procesdeltager:

Przemysława Bac, som notar

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, J.-C. Bonichot, og dommerne C. Toader (refererende dommer), A. Rosas, L. Bay Larsen og M. Safjan,

generaladvokat: Y. Bot,

justitssekretær: kontorchef M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 29. november 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

- WB ved radca prawny M. Krzymuski,
- Przemysława Bac, som notar, ved zastępca notarialny M. Margoński,
- den polske regering ved B. Majczyna, S. Żyrek og E. Borawska-Kędzierska, som befuldmægtigede,
- den tyske regering ved T. Henze og M. Hellmann, som befuldmægtigede,

* Processprog: polsk.

- den spanske regering ved S. Jiménez García, som befuldmægtiget,
 - den ungarske regering ved M.Z. Fehér, G. Koós og M.M. Tátrai, som befuldmægtigede,
 - Europa-Kommissionen ved M. Wilderspin og S.L. Kaléda, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 28. februar 2019, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 1, litra g) og i), artikel 3, stk. 2, artikel 39, stk. 2, artikel 46, stk. 3, litra b), og artikel 79 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis (EUT 2012, L 201, s. 107) samt fortolkningen af bilag 1 og 2 til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014 af 9. december 2014 om de formularer, der er omhandlet i forordning nr. 650/2012 (EUT 2014, L 359, s. 30).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en sag anlagt af WB mod Przemysława Bac, som er notar i Słubice (Polen), om bl.a. udstedelse af en genpart af et af denne notar udstedt arvebevis.

Retsforskrifter

EU-retten

Forordning nr. 650/2012

- 3 Følgende fremgår af 20.-22. og 62. betragtning til forordning nr. 650/2012:
 - »(20) Denne forordning bør respektere de forskellige systemer for behandling af arvesager, der anvendes i medlemsstaterne. I denne forordning bør begrebet »ret« derfor fortolkes bredt, så det ikke kun omfatter domstole i ordets egentlige betydning, som udfører en retslig funktion, men også notarer eller tinglysningskontorer i visse medlemsstater, som i bestemte arvesager udøver en retslig funktion ligesom domstole, og de notarer og juridiske aktører, som i visse medlemsstater udøver en retslig funktion i en given arvesag ved en rets delegation af beføjelser. Enhver ret, som defineret i denne forordning, bør være bundet af de kompetenceregler, der er fastsat i denne forordning. Omvendt bør begrebet »ret« ikke omfatte en medlemsstats ikkejudicielle myndigheder, der i henhold til national lov er bemyndiget til at behandle arvespørgsmål, f.eks. notarerne i de fleste medlemsstater, som normalt ikke udøver en retslig funktion.
 - (21) Denne forordning bør give alle notarer, der har adgang til at behandle arvesager i medlemsstaterne, mulighed for at udøve en sådan adgang. Hvorvidt notarerne i en given medlemsstat er bundet af kompetencereglerne i denne forordning bør afhænge af, om de falder ind under definitionen af »ret« i denne forordning.

(22) Akter udstedt af notarer i arvesager i medlemsstaterne bør udbredes i henhold til denne forordning. Når notarer udøver en retslig funktion, er de bundet af kompetencereglerne, og de afgørelser, som de udsteder, bør udbredes efter bestemmelserne om anerkendelse, eksigibilitet og fuldbyrdelse af retsafgørelser. Når notarer ikke udøver en retslig funktion, er de ikke bundet af kompetencereglerne, og de officielt bekræftede dokumenter, som de udsteder, bør udbredes efter bestemmelserne om officielt bekræftede dokumenter.

[...]

(62) »Ægtheden« af et officielt bekræftet dokument bør være et selvstændigt begreb, der bør omfatte forhold som dokumentets autenticitet, formelle krav til dokumentet, beføjelser for den myndighed, der har udfærdiget dokumentet, og den procedure, hvorefter dokumentet er udfærdiget. Det bør også omfatte de faktuelle forhold, som den berørte myndighed registrerer i det officielt bekræftede dokument, f.eks. at de angivne parter har givet møde for myndigheden på den angivne dato, og at de har afgivet de anførte erklæringer. En part, som ønsker at anfægte ægtheden af et officielt bekræftet dokument, bør gøre det for den kompetente ret i den medlemsstat, der har oprettet det officielt bekræftede dokument, i henhold til loven i samme medlemsstat.«

4 Denne forordnings artikel 3 har følgende ordlyd:

»1. I denne forordning forstås ved:

[...]

g) »retsafgørelse«: enhver afgørelse på det arveretlige område truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan afgørelsen betegnes, såsom en afgørelse om fastsættelse af sagsomkostninger, som foretages af en embedsmand ved retten

[...]

i) et dokument vedrørende arv, der er udstedt eller registreret som et officielt bekræftet dokument i en medlemsstat, hvor den officielle bekræftelse:
i) vedrører underskriften og dokumentets indhold, og
ii) er foretaget af en offentlig myndighed eller et andet organ, som er bemyndiget hertil af domsstaten.

2. I denne forordning omfatter begrebet »ret« enhver judiciel myndighed og alle andre myndigheder og juridiske aktører med kompetence i arvesager, som udøver en retslig funktion eller handler i henhold til en judiciel myndigheds delegation af beføjelser eller handler under en judiciel myndigheds kontrol, såfremt sådanne andre myndigheder eller juridiske aktører giver garantier med hensyn til upartiskhed og parternes ret til at blive hørt, og såfremt deres retsafgørelser i henhold til loven i den medlemsstat, hvor de har deres virke:

- a) kan gøres til genstand for anke eller fornyet prøvelse ved en judiciel myndighed, og
- b) har tilsvarende retskraft og retsvirkning som en retsafgørelse truffet af en judiciel myndighed i samme sag.

Medlemsstaterne giver [Europa-]Kommissionen meddelelse om de andre myndigheder og juridiske aktører, der er omhandlet i første afsnit, i overensstemmelse med artikel 79.«

5 Forordningens artikel 59, stk. 1, andet afsnit, fastsætter:

»En person, som ønsker at anvende et officielt bekræftet dokument i en anden medlemsstat, kan anmode den myndighed, som opretter det officielt bekræftede dokument i domsstaten, om at udfylde den formular, der er udarbejdet efter rådgivningsproceduren i artikel 81, stk. 2, med en beskrivelse af den beviskraft, som det officielt bekræftede dokument har i domsstaten.«

6 Artikel 79, stk. 1 og 2, i forordning nr. 650/2012 bestemmer:

»1. Kommissionen udarbejder på grundlag af medlemsstaternes meddelelser en liste over de andre myndigheder og juridiske aktører, der er omhandlet i artikel 3, stk. 2.

2. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om eventuelle senere ændringer af oplysningerne på listen. Kommissionen ændrer listen i overensstemmelse hermed.«

Gennemførelsesforordning nr. 1329/2014

7 Artikel 1, stk. 1 og 2, i gennemførelsesforordning nr. 1329/2014 bestemmer:

»1. Til attestering af en afgørelse på det arveretlige område, jf. artikel 46, stk. 3, litra b), i forordning [nr. 650/2012], anvendes formular I i bilag 1.

2. Til attestering af et officielt bekræftet dokument i en arvesag, jf. artikel 59, stk. 1, og artikel 60, stk. 2, i forordning [nr. 650/2012], anvendes formular II i bilag 2.«

Polsk ret

Notarloven

8 Ustawa Prawo o notariacie (lov om notarer) af 14. februar 1991 (Dz. U. nr. 22, position 91), som ændret ved lov af 13. december 2013 (Dz. U. af 2014, position 164) (herefter »notarloven«), fastsætter i stk. 4, at notarerne driver et offentligt kontor.

9 Det følger af notarlovens artikel 5, stk. 1, at notarer udøver deres virksomhed mod vederlag på grundlag af en aftale mellem parterne inden for rammerne af en tarif, som i henhold til denne lovs artikel 5, stk. 3, fastsættes af justitsministeren efter aftale med finansministeren og efter høring af det nationale notarråd.

10 De polske notarers oprettelse af arvebeviser er reguleret ved notarlovens artikel 95a-95p.

11 Notarlovens artikel 95b har følgende ordlyd:

»Notaren udarbejder før oprettelsen af arvebeviset en arveprotokol under inddragelse af alle berørte personer, under hensyntagen til artikel 95ca.«

12 Notarlovens artikel 95c, stk. 1 og 2, bestemmer:

»1. Før arveprotokollen oprettes, underretter notaren alle personer, som deltager i oprettelsen af denne protokol, om pligten til at oplyse om alle omstændigheder, som vedrører protokolens indhold, og om det strafferetlige ansvar ved afgivelse af urigtige erklæringer.

2. Arveprotokollen indeholder navnlig:

- 1) en samstemmende begæring fremsat af de personer, der deltager i oprettelsen af arveprotokollen, om bekræftelse af arvingestatus.

[...]«

13 Notarlovens artikel 95ca, stk. 1 og 3, fastsætter:

»1. Notaren udarbejder efter anmodning fra en berørt person og under inddragelse af denne et udkast til arveprotokollen.

[...]

3. En berørt person kan ved en erklæring over for den notar, der har udarbejdet udkastet til arveprotokollen, eller en anden notar bekræfte oplysningerne i udkastet til arveprotokollen og erklære sig indforstået med, at arveprotokollen udarbejdes i overensstemmelse med udkastet.«

14 Notarlovens artikel 95e har følgende ordlyd:

»1. Når arveprotokollen er udarbejdet, opretter notaren arvebeviset, såfremt han ikke nærer tvivl om de nationale retters kompetence, indholdet af den anvendelige udenlandske ret, arvingens person, arveloddernes størrelse og, såfremt arvelader har anordnet et vindikationslegat, også for den ved vindikationslegatet begunstigede person, og legatets genstand.

2. Notaren afslår at oprette et arvebevis, såfremt:

- 1) der tidligere er oprettet et arvebevis eller afsagt kendelse vedrørende arven
- 2) der under udarbejdelsen af arveprotokollen fremkommer oplysninger, som tyder på, at ikke alle personer, der kommer på tale som legale eller testamentariske arvinger, henholdsvis personer, som arvelader har begunstiget ved et vindikationslegat, var til stede under udarbejdelsen, eller at der findes eller fandtes testamenter, som ikke er blevet åbnet eller bekendtgjort

[...]

4) de nationale retter ikke har kompetence.

3. Såfremt arven skal tilfalde en kommune eller [Skarbowi Państwa (statskassen, Polen)] som legale arvinger, og den dokumentation, som en berørt person har fremlagt, ikke er tilstrækkelig til at oprette et arvebevis, må notaren først oprette arvebeviset efter en opfordring til arvingerne i form af en annonce for den berørte persons regning. Bestemmelserne i artikel 673 og 674 i kodeks postępowania cywilnego [den civile retsplejelov] finder tilsvarende anvendelse.«

15 Notarlovens artikel 95j har følgende ordlyd:

»Et registreret notarielt arvebevis har samme retsvirkninger som en endelig kendelse vedrørende arven.«

16 Notarlovens artikel 95p bestemmer:

»Enhver bestemmelse, hvori der henvises til en kendelse vedrørende arven, finder ligeledes anvendelse på et registreret notarielt arvebevis. [...]«

Den civile lovbog

- 17 Artikel 1025, stk. 2, i kodeks cywilny (den civile lovbog) fastsætter, at »[d]et formodes, at en person, som har opnået en kendelse vedrørende arven eller et arvebevis, er arving«.
- 18 Det følger af den civile lovbogs artikel 1027, at »[o]ver for en tredjepart, som ikke har gjort rettigheder til arven gældende på grund af arvefølge, kan arvingen kun dokumentere sine rettigheder som følge af arvefølgen ved hjælp af en kendelse vedrørende arven eller et registreret notarielt arvebevis«.
- 19 Den civile lovbogs artikel 1028 bestemmer, at »[s]åfremt den, der har opnået kendelsen vedrørende arven eller arvebeviset, men ikke er arving, disponerer over en rettighed tilhørende boet til fordel for en tredjepart, erhverver den, til fordel for hvem dispositionen sker, den pågældende ret eller frigøres fra forpligtelsen, medmindre han har handlet i ond tro«.

Den civile retsplejelov

- 20 Den civile retsplejelovs artikel 669¹ fastsætter:
- »1. Skifteretten ophæver et registreret notarielt arvebevis, såfremt der er afsagt kendelse vedrørende arven for samme bo.
 2. Såfremt der er registreret to eller flere notarielle arvebeviser for samme bo, ophæver skifteretten efter anmodning fra en berørt person alle arvebeviser og afsiger kendelse vedrørende arven.
 3. Bortset fra de i stk. 1 og 2 nævnte situationer kan et registreret notarielt arvebevis kun ophæves i de i loven nævnte tilfælde.«
- 21 Denne lovs artikel 679 har følgende ordlyd:
- »1. Beviset for, at en person, der har opnået en kendelse vedrørende arven, ikke er arving, eller at den pågældendes arveandel er anderledes end fastslået, kan kun føres inden for rammerne af en sag til ophævelse eller ændring af kendelsen vedrørende arven i henhold til bestemmelserne i dette kapitel. En person, der har deltaget i proceduren om opnåelse af kendelse vedrørende arven, kan dog kun kræve en ændring af denne kendelse, såfremt dette krav støttes på et grundlag, som han ikke kunne påberåbe sig i denne sag, og anmodningen om ændring fremsættes senest et år efter det tidspunkt, hvor han fik mulighed for dette.
 2. Enhver berørt person kan fremsætte anmodning om indledning af en sådan procedure.
 3. Såfremt der føres bevis for, at arven helt eller delvis tilfalder en anden person end den, der er anført i den endelige kendelse vedrørende arven, fastslår skifteretten arveadkomsten under ændring af denne kendelse i henhold til den faktiske retsstilling.
 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på et registreret notarielt arvebevis og fastslåelse af erhvervelse af en genstand på grundlag af et vindikationslegat.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 22 WB's far, som afgik ved døden den 6. august 2016, var polsk statsborger og havde sædvanlig bopæl i Polen. WB var en af parterne i sagen om arven efter sin far, som blev indgivet for Przemysława Bac, som notar i Polen, med henblik på oprettelse af et arvebevis. Dette dokument blev ved notar oprettet den 21. oktober 2016 i henhold til polsk ret.

- 23 Afdøde var erhvervsdrivende, som udøvede økonomisk virksomhed tæt ved den tysk-polske grænse. WB ønskede at vide, om der indestod midler i en eller flere tyske banker, og i bekræftende fald finde ud af, hvor stort det beløb var, som kunne indgå i dødsboet. I dette øjemed indgav WB den 7. juni 2017 begæring om, at der til hende blev udstedt en genpart af det af nævnte notar udfærdigede arvebevis samt den attest, som bekræfter, at dette arvebevis udgør en retsafgørelse på det arveretlige område som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning nr. 650/2012, under anvendelse af formularen i bilag 1 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014. For det tilfælde, at denne begæring blev afslået, anmodede sagsøgeren i hovedsagen subsidiært om at få udstedt genparten af arvebeviset samt den attest, som bekræfter, at dette arvebevis udgør et officielt bekræftet dokument vedrørende arv som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012, under anvendelse af formularen i bilag 2 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014.
- 24 Ved protokol af 7. juni 2017 afslog Marcin Margoński, notarfuldmægtig, som arbejdede på Przemysława Bacs notarialkontor, disse begæringer. Nærmere bestemt fandt notarfuldmægtigen, at arvebeviset var en »retsafgørelse« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning nr. 650/2012, og at det ikke var muligt for ham at foretage attesteringen under anvendelse af formularen i bilag 1 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014, fordi Republikken Polen ikke havde givet Kommissionen meddelelse i henhold til denne forordnings artikel 3, stk. 2. Med hensyn til WB's subsidiære begæring anførte notarfuldmægtigen, at kvalificeringen af arvebeviset som en »retsafgørelse« udelukkede, at beviset kunne kvalificeres som et »officielt bekræftet dokument«, således at det, selv om det opfyldte betingelserne i artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012, ikke var muligt at udstede den dertil svarende attest under anvendelse af den formular, der findes i bilag 2 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014, på trods af, at de i artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012 omhandlede betingelser var opfyldt.
- 25 Den 7. juni 2017 anlagde WB sag ved den forelæggende ret, idet hun gjorde gældende dels, at arvebeviset opfyldte samtlige de krævede betingelser for at kunne kvalificeres som en »retsafgørelse« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning nr. 650/2012, dels, at den omstændighed, at Republikken Polen ikke havde givet Kommissionen meddelelse om, at notarer, der udsteder arvebeviser i henhold til denne forordnings artikel 3, stk. 2, sidste afsnit, og artikel 79, ikke havde nogen betydning for arvebevisets retlige natur.
- 26 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at det med henblik på at træffe afgørelse i WB's sag er nødvendigt for den at få oplyst, om den attestering, som er omhandlet i bilag 1 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014, ligeledes kan foretages for processuelle instrumenter, som ikke er eksigible. Den forelæggende ret har i denne henseende anført, at en læsning af artikel 46, stk. 3, litra b), sammenholdt med artikel 39, stk. 2, i forordning nr. 650/2012, taler for at anvende nævnte attestering for enhver afgørelse, herunder for de afgørelser, som ikke er eksigible.
- 27 Denne ret har desuden anført, at definitionen af begreberne »retsafgørelse« og »ret« som omhandlet i forordning nr. 650/2012 skal præciseres. Den er af den opfattelse, at de polske notarer, der udsteder arvebeviser, for så vidt angår bekræftelsen af arvingernes legitimation udøver »en retslig funktion ligesom domstole« som omhandlet i 20. betragtning til forordning nr. 650/2012. Den har ligeledes anført, at arvebeviset har samme retsvirkninger som en af retten afsagt endelig kendelse vedrørende arven, således at det skal kvalificeres som en »retsafgørelse« som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning nr. 650/2012. Den forelæggende ret har imidlertid rejst spørgsmålet om, hvorvidt begrebet »retsafgørelse« indebærer, at en sådan afgørelse skal afsiges af en myndighed, der er kompetent til at træffe afgørelse i de mellem de pågældende parter omtvistede spørgsmål.
- 28 Hvad angår medlemsstaternes manglende meddelelse i strid med artikel 79 i forordning nr. 650/2012 er den forelæggende ret af den opfattelse, at denne bestemmelses indhold ikke giver mulighed for at give et klart svar på spørgsmålet om, hvorvidt denne meddelelse er af konstitutiv art eller blot har informativ karakter.

- 29 Endelig har den forelæggende ret anført, at selv om det arvebevis, som udstedes af en polsk notar, ikke skal anses for en »retsafgørelse« som omhandlet i forordning nr. 650/2012, er det derimod uomtvisteligt, at det opfylder de krævede betingelser for at kunne kvalificeres som et »officielt bekræftet dokument« som omhandlet i denne forordnings artikel 3, stk. 1, litra i).
- 30 Under disse omstændigheder har Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim (den regionale domstol i Gorzów Wielkopolski, Polen) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal artikel 46, stk. 3, litra b), [i forordning nr. 650/2012,] sammenholdt med [forordningens] artikel 39, stk. 2, [...] fortolkes således, at det er lovligt at udstede en attestering af en retsafgørelse i en arvesag, hvis formular er indeholdt i bilag 1 til [gennemførelsesforordning nr. 1329/2014], også med hensyn til afgørelser, som bekræfter arvingestatus, men ikke (heller ikke delvis) er eksigible?
 - 2) Skal artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning nr. 650/2012 fortolkes således, at et notarielt arvebevis, som oprettes af notaren på grundlag af en [samstemmende begæring] fra alle procesdeltagere i en sag om bekræftelse af arvingestatus og har samme retsvirkninger som en af retten afsagt retskraftig kendelse [vedrørende arven] – såsom et af en polsk notar oprettet notarielt arvebevis – anses for en retsafgørelse som omhandlet i denne bestemmelse? [...] Og skal artikel 3, stk. 2, [første afsnit,] i forordning nr. 650/2012 dermed forstås således, at en notar, som opretter et sådant notarielt arvebevis, skal anses for at være en ret i sidstnævnte bestemmelses forstand?
 - 3) Skal artikel 3, stk. 2, [andet afsnit], i forordning nr. 650/2012 fortolkes således, at en medlemsstats meddelelse i henhold til forordningens artikel 79 har informativ karakter og ikke er en betingelse for at anerkende en juridisk aktør med kompetence i arvesager, som udøver en retslig funktion i stedet for retten som omhandlet i artikel 3, stk. 2, første punktum, såfremt han opfylder de betingelser, der følger af sidstnævnte bestemmelse?
 - 4) Såfremt det første, det andet eller det tredje spørgsmål besvares benægtende: [...] Skal artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012 fortolkes således, at en anerkendelse af det nationale processuelle instrument til bekræftelse af arvestatus – såsom det polske notarielle arvebevis – som retsafgørelse som omhandlet i artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning nr. 650/2012 udelukker dets anerkendelse som officielt bekræftet dokument?
 - 5) I tilfælde af, at det fjerde spørgsmål besvares bekræftende: [...] Skal artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012 fortolkes således, at et notarielt arvebevis, som oprettes af notaren på grundlag af en [samstemmende begæring] fra alle procesdeltagere i en sag om bekræftelse af arvingestatus – såsom et af en polsk notar oprettet notarielt arvebevis – udgør et officielt bekræftet dokument som omhandlet i denne bestemmelse?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det andet og det tredje spørgsmål

- 31 Med sit andet og tredje spørgsmål, der skal behandles samlet og først, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst dels, om en medlemsstats manglende meddelelse om notares udøvelse af en retslig funktion som fastsat i artikel 3, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 650/2012 har afgørende betydning med hensyn til, om disse notarer kan kvalificeres som »ret[ter]«, og i benægtende fald om denne forordnings artikel 3, stk. 2, første afsnit, skal fortolkes således, at en notar, som på samstemmende begæring fra samtlige parter i den notarielle procedure udsteder et arvebevis som det i hovedsagen omhandlede i henhold til en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, udgør en »ret« i denne bestemmelses forstand, dels om artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning

nr. 650/2012 skal fortolkes således, at et arvebevis som det i hovedsagen omhandlede, som en notar på samstemmende begæring fra samtlige parter i den notarielle procedure har udstedt, udgør en »retsafgørelse« i denne bestemmelses forstand.

- 32 Det følger af artikel 3, stk. 1, litra g), i forordning nr. 650/2012, at begrebet »retsafgørelse« omfatter enhver afgørelse på det arveretlige område truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan afgørelsen betegnes, såsom en afgørelse om fastsættelse af sagsomkostninger, som foretages af en embedsmand ved retten.
- 33 En »retsafgørelse« i denne bestemmelses forstand er således kendetegnet ved den omstændighed, at den kommer fra en »ret«, således at det – for at besvare spørgsmålet om, hvorvidt et nationalt arvebevis som det i hovedsagen omhandlede skal anses for en »retsafgørelse« – indledningsvis skal afgøres, om den myndighed, der har udstedt dette, skal anses for en »ret« som omhandlet i nævnte forordnings artikel 3, stk. 2.
- 34 Hvad angår definitionen af begrebet »ret« i henhold til artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012 omfatter dette begreb enhver judiciel myndighed og alle andre myndigheder og juridiske aktører med kompetence i arvesager, som udøver en retslig funktion eller handler i henhold til en judiciel myndigheds delegation af beføjelser eller handler under en judiciel myndigheds kontrol, såfremt sådanne andre myndigheder eller juridiske aktører giver garantier med hensyn til upartiskhed og parternes ret til at blive hørt, og såfremt deres retsafgørelser i henhold til loven i den medlemsstat, hvor de har deres virke, kan gøres til genstand for anke eller fornyet prøvelse ved en judiciel myndighed og har tilsvarende retskraft og retsvirkning som en retsafgørelse truffet af en judiciel myndighed i samme sag.
- 35 Denne forordnings artikel 3, stk. 2, andet afsnit, fastsætter, at medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om bl.a. de ikkejudicielle myndigheder, som udøver en retslig funktion ligesom domstole.
- 36 I denne henseende præciseres det i artikel 79 i forordning nr. 650/2012, at Kommissionen på grundlag af medlemsstaternes meddelelser udarbejder en liste over de andre myndigheder og juridiske aktører, der er omhandlet i denne forordnings artikel 3, stk. 2. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om eventuelle senere ændringer af oplysningerne på listen. Kommissionen ændrer listen i overensstemmelse hermed.
- 37 Det må i den foreliggende sag konstateres, at de polske notarer ikke er opført på denne liste, idet Republikken Polen ikke har udpeget notarer som ikkejudicielle myndigheder, der udøver en retslig funktion ligesom domstole.
- 38 Inden det afgøres, om en notar, som på samstemmende begæring fra samtlige parter i den notarielle procedure udsteder et arvebevis i henhold til en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, opfylder kriterierne i artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012, skal der således tages stilling til konsekvenserne af den manglede meddelelse, som er foreskrevet i denne forordnings artikel 3, stk. 2, andet afsnit.

Om konsekvenserne af den manglede meddelelse som omhandlet i artikel 3, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 650/2012

- 39 Det bemærkes, at artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 650/2012 ikke opregner de myndigheder og juridiske aktører, der anses for retter i nævnte forordnings forstand, men specifikt fastsætter de betingelser, som disse myndigheder og juridiske aktører skal opfylde med henblik herpå.

- 40 Det følger således af Domstolens praksis, at til forskel fra f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 805/2004 af 21. april 2004 om indførelse af et europæisk tvangsfuldbyrdsdokument for ubestridte krav (EUT 2004, L 143, s. 15) eller Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EUT 2012, L 351, s. 1), som ikke indeholder nogen almindelig bestemmelse, der fastsætter de betingelser, der skal være opfyldt, for at en myndighed kan kvalificeres som en ret, præciserer forordning nr. 650/2012 i artikel 3, stk. 2, at begrebet »ret« i denne forordnings forstand ikke alene omfatter de judicielle myndigheder, men ligeledes alle andre myndigheder og juridiske aktører med kompetence på dette område, som udøver en retslig funktion, og som opfylder visse betingelser, som er opregnet i samme bestemmelse (jf. i denne retning dom af 9.3.2017, Zulfikarpašić, C-484/15, EU:C:2017:199, præmis 35, og af 9.3.2017, Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, præmis 48).
- 41 Det følger heraf, at andre myndigheder og juridiske aktører med kompetence i arvesager end judicielle myndigheder – for at kunne kvalificeres som »ret[ter]« som omhandlet i artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012 – skal opfylde de kriterier, som denne bestemmelse opstiller.
- 42 I forbindelse med forordning nr. 650/2012 skal enhver medlemsstat, med henblik på fastlæggelse af den liste, der er omhandlet i forordningens artikel 79, i denne henseende undersøge, om myndighederne med kompetence i arvesager opfylder betingelserne i nævnte forordnings artikel 3, stk. 2, første afsnit, for at kunne kvalificeres som en »ret« og give Kommissionen meddelelse om disse i henhold til samme forordnings artikel 3, stk. 2, andet afsnit.
- 43 Selv om denne meddelelse til Kommissionen skaber en formodning om, at de nationale myndigheder, hvorom der er afgivet erklæring i henhold til artikel 79 i forordning nr. 650/2012, udgør »ret[ter]« som omhandlet i forordningens artikel 3 stk. 2, kan den omstændighed, at en national myndighed ikke er nævnt heri, ikke i sig selv være tilstrækkelig til at fastslå, at denne myndighed ikke opfylder betingelserne i nævnte forordnings artikel 3, stk. 2 (jf. analogt dom af 30.5.2018, Czerwiński, C-517/16, EU:C:2018:350, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 44 Som det fremgår af 21. betragtning til forordning nr. 650/2012, bør spørgsmålet om, hvorvidt notarerne i en given medlemsstat er bundet af kompetencereglerne i denne forordning, nemlig afhænge af, om de falder ind under definitionen af »ret« i nævnte forordning, og ikke af, om de er medtaget på den liste, der er omhandlet i samme forordnings artikel 79, som er fastlagt på grundlag af den meddelelse, der er omhandlet i forordningens artikel 3, stk. 2, andet afsnit.
- 45 En national ret, der behandler en tvist vedrørende kvalificeringen som en »ret« som omhandlet i artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012 af en myndighed eller juridisk aktør med kompetence i arvesager, eller hvor der er tvivl hvad angår rigtigheden af de erklæringer, der er afgivet af en medlemsstat, kan rejse det spørgsmål, om betingelserne i denne bestemmelse er opfyldt i den sag, som verserer for den, og i givet fald forelægge Domstolen anmodning om præjudiciel afgørelse i denne henseende.
- 46 Det bemærkes i denne forbindelse, at formålet med forordning nr. 650/2012, som er at sikre korrekt retspleje i EU, ville blive bragt i alvorlig fare, hvis hver medlemsstat – ved at afholde sig fra i den meddelelse til Kommissionen, som er omhandlet i artikel 79 i forordning nr. 650/2012, at inkludere de myndigheder og juridiske aktører, som udøver en retslig funktion ligesom domstole, eller ved at inkludere disse – kunne fastlægge kvalificeringen af en »ret« som omhandlet i nævnte forordnings artikel 3, stk. 2, første afsnit, uden at opfylde de betingelser, der udtrykkeligt er opstillet i denne bestemmelse.
- 47 Det kan således ikke af Republikken Polens manglende meddelelse til Kommissionen om de polske notarer som omhandlet i artikel 79 i forordning nr. 650/2012 udledes, at de ikke kan kvalificeres som »ret[ter]«, for så vidt som de opfylder betingelserne i denne forordning.

- 48 Det følger heraf, at Republikken Polens manglende meddelelse om notarers udøvelse af en retslig funktion, som fastsat i artikel 3, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 650/2012, alene har en informativ karakter.
- 49 Det skal følgelig selvstændigt afgøres, om en notar, som på samstemmende begæring fra samtlige parter i den notarielle procedure udsteder et arvebevis, opfylder betingelserne i artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012, for at kunne kvalificeres som en »ret« i denne bestemmelses forstand.

Om begrebet »ret« som omhandlet i artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012

- 50 Det bemærkes indledningsvis, at det i henhold til fast retspraksis følger af såvel kravene om en ensartet anvendelse af EU-retten som af lighedsprincippet, at en EU-retlig bestemmelse, som efter sin ordlyd ikke indeholder nogen udtrykkelig henvisning til medlemsstaternes ret med henblik på at fastlægge dens betydning og rækkevidde, normalt skal undergives en selvstændig og ensartet fortolkning i hele Unionen, som skal søges under hensyntagen til ikke alene bestemmelsens kontekst, men ligeledes til det med den pågældende lovgivning forfulgte mål (jf. i denne retning dom af 21.6.2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, præmis 33).
- 51 I henhold til artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012, og således som det er præciseret i nærværende doms præmis 34, er en ikkejudiciel myndighed eller en juridisk aktør med kompetence i arvesager omfattet af begrebet »ret« i denne bestemmelses forstand, når de udøver en retslig funktion eller handler i henhold til en judiciel myndigheds delegation af beføjelser eller handler under en judiciel myndigheds kontrol, for så vidt som de opfylder betingelserne i denne samme bestemmelse.
- 52 Betingelserne i artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012 sikrer, således som generaladvokaten har fremhævet i punkt 76 og 77 i forslaget til afgørelse, overholdelsen af princippet om medlemsstaternes gensidige tillid til hinandens retspleje, som ligger til grund for anvendelsen af bestemmelserne i denne forordning vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i henhold til nævnte forordnings kapitel IV, og som begrunder de forskellige ordninger for den frie bevægelighed for retsafgørelser og dokumenter i medlemsstaterne.
- 53 Selv om den retslige funktion og notarfunktionen er forskellige, fremgår det nemlig af 20. betragtning til forordning nr. 650/2012, at begrebet »ret« i denne forordning således bør fortolkes bredt ved ligeledes at omfatte notarer, som i visse arvespørgsmål udøver en retslig funktion. Det fremgår derimod af samme betragtning, at begrebet »ret« ikke bør omfatte en medlemsstats ikkejudicielle myndigheder, der i henhold til national lov er bemyndiget til at behandle arvespørgsmål, f.eks. notarerne i de fleste medlemsstater, som normalt ikke udøver en retslig funktion.
- 54 Det skal således afgøres, om notaren, som udsteder et arvebevis, i konteksten af og som omhandlet i forordning nr. 650/2012 udøver en retslig funktion som omhandlet i nævnte forordnings artikel 3, stk. 2.
- 55 Det bemærkes i denne henseende, at Domstolen har udtalt, at udøvelsen af en retslig funktion indebærer beføjelsen og kompetencen til at træffe afgørelse i eventuelle stridsspørgsmål mellem de pågældende parter (jf. i denne retning dom af 2.6.1994, Solo Kleinmotoren, C-414/92, EU:C:1994:221, præmis 17 og 18). For at en myndighed – i betragtning af den særlige karakter af den virksomhed, den udøver – kan anses for at udøve en retslig funktion, skal denne myndighed have beføjelse til at afgøre en eventuel tvist (jf. i denne retning kendelse af 24.3.2011, Bengtsson, C-344/09, EU:C:2011:174, præmis 19 og den deri nævnte retspraksis). Dette er ikke tilfældet, når den pågældende erhvervsdrivende alene afhænger af parternes vilje.

- 56 Det må således fastslås, at en myndighed udøver en retslig funktion, når den kan have kompetence til at behandle indsigelser i forbindelse med arv. Dette kriterium finder anvendelse, uanset om disse sager om udstedelse af et arvebevis er tvistige eller ikke tvistige (jf. i denne retning dom af 21.6.2018, Oberle, C-20/17, EU:C:2018:485, præmis 44).
- 57 Det må i den foreliggende sag konstateres, at i henhold til den civile lovbogs artikel 1027 attesterer notaren arvingernes arveret i forhold til en ikkearveberettiget tredjemand ved et arvebevis i forbindelse med uomtvistede arvesager.
- 58 Notaren kan kun udstede dette arvebevis på arvingernes sammenstemmende begæring i henhold til notarlovens artikel 95c, stk. 2, nr. 1. Notaren undersøger *ex officio* de faktiske omstændigheder og udsteder i medfør af denne lovs artikel 95e, stk. 1, kun nævnte arvebevis, såfremt han ikke nærer tvivl om den indenlandske kompetence, indholdet af den anvendelige udenlandske ret, arvingens person, arveloddernes størrelse og, såfremt arvelader har anordnet et vindikationslegat, også for den ved vindikationslegatet begunstigede person, samt legatets genstand. I henhold til notarlovens artikel 95e, stk. 2, nr. 2, skal notaren desuden afslå at oprette et arvebevis, bl.a. såfremt ikke alle arvinger var til stede under udarbejdelsen af arveprotokollen.
- 59 Det følger af disse bestemmelser, at denne notarvirksomhed bestående i udstedelse af et arvebevis udøves på de berørte parter sammenstemmende begæring – samtidig med, at den ikke berører retternes beføjelser, såfremt parterne er uenige – mens notarerne i henhold til polsk ret har pligt til at kontrollere, at de lovbestemte betingelser for udstedelse af et arvebevis er opfyldt, idet de ikke har kompetence til at træffe afgørelse.
- 60 Det må desuden konstateres, at i henhold til notarlovens artikel 4 og 5 udøver notarere et liberalt erhverv, der som hovedaktivitet indebærer levering af flere forskellige ydelser mod vederlag, som fastsættes på grundlag af en aftale med parterne inden for rammerne af en tarif.
- 61 Den nævnte virksomhed kan derfor ikke som sådan anses for at være forbundet med udøvelsen af en retslig funktion.
- 62 Idet de betingelser, der er opstillet i artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 650/2012, er kumulative, er det ikke nødvendigt at afgøre, om de øvrige betingelser i denne bestemmelse er opfyldt, eftersom betingelsen om udøvelse af en retslig funktion ikke er opfyldt i den foreliggende sag.
- 63 Da et arvebevis som det i hovedsagen omhandlede ikke udstedes af en ret som omhandlet i artikel 3, stk. 2, i forordning nr. 650/2012, udgør dette arvebevis i medfør af nærværende doms præmis 32 ikke en »retsafgørelse« på det arveretlige område som omhandlet i denne forordnings artikel 3, stk. 1, litra g).
- 64 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet og det tredje spørgsmål besvares med, at:
- Artikel 3, stk. 2, andet afsnit, i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at en medlemsstats manglende meddelelse om notares udøvelse af en retslig funktion som fastsat i denne bestemmelse ikke har afgørende betydning med hensyn til, om en sådan notar kan kvalificeres som en »ret«.
 - Artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at en notar, som på samstemmende begæring fra samtlige parter i den notarielle procedure udsteder et dokument som det i hovedsagen omhandlede, ikke udgør en »ret« i denne bestemmelses forstand, og følgelig skal denne forordnings artikel 3, stk. 1, litra g), fortolkes således, at et sådant dokument ikke udgør en »retsafgørelse« i denne bestemmelses forstand.

Det første og det fjerde spørgsmål

- 65 Henset til besvarelsen af det andet og det tredje spørgsmål er det uforment at besvare det første og det fjerde spørgsmål.

Det femte spørgsmål

- 66 Med sit femte spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at et arvebevis såsom det polske arvebevis, som notaren på sammenstemmende begæring fra arvesagens parter har udstedt, udgør et »officielt bekræftet dokument« i denne bestemmelses forstand, hvis udstedelse kan ledsages af den formular, der er omhandlet i nævnte forordnings artikel 59, stk. 1, andet afsnit, som svarer til formularen i bilag 2 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014.
- 67 I henhold til artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012 forstås ved »officielt bekræftet dokument« et dokument vedrørende arv, der er udstedt eller registreret som et officielt bekræftet dokument i en medlemsstat, hvor den officielle bekræftelse for det første vedrører underskriften og dokumentets indhold og for det andet er foretaget af en offentlig myndighed eller et andet organ, som er bemyndiget hertil af domsstaten.
- 68 Det fremgår endvidere af 62. betragtning til denne forordning, at begrebet »ægtheden« skal gives en selvstændig fortolkning, der modsvarer en række forhold, bl.a. dokumentets autenticitet, formelle krav til dokumentet, beføjelser for den myndighed, der har udfærdiget dokumentet, og den procedure, hvorefter dokumentet er udfærdiget. Ægtheden bør også omfatte de faktuelle forhold, som den berørte myndighed registrerer i dokumentet, f.eks. at de angivne parter har givet møde for myndigheden på den angivne dato, og at de har afgivet de anførte erklæringer.
- 69 Som det er blevet anført af den polske regering, er notarer i henhold til polsk ret i den foreliggende sag bemyndigede til at udfærdige dokumenter vedrørende arveforhold, og det notarielle arvebevis registreres som et officielt bekræftet dokument. I henhold til notarlovens artikel 95j har dette arvebevis desuden samme retsvirkninger som en kendelse vedrørende arven.
- 70 Det må ligeledes konstateres, at notaren i henhold til notarlovens artikel 95e, og således som anført i nærværende doms præmis 58, foretager undersøgelser, der kan medføre, at notaren må afslå at udstede et arvebevis, således at ægtheden af dette dokument vedrører både dets underskrift og indhold.
- 71 Følgelig opfylder et arvebevis som det i hovedsagen omhandlede betingelserne i artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012. Det udgør derfor et officielt bekræftet dokument, hvoraf genparten kan udstedes ledsaget af den formular, der er omhandlet i denne forordnings artikel 59, stk. 1, andet afsnit, som svarer til formularen i bilag 2 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014.
- 72 Henset til det ovenstående skal det femte spørgsmål besvares med, at artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at et arvebevis som det i hovedsagen omhandlede, som notaren på sammenstemmende begæring fra arvesagens parter har udstedt, udgør et »officielt bekræftet dokument« i denne bestemmelses forstand, hvis udstedelse kan ledsages af den formular, der er omhandlet i denne forordnings artikel 59, stk. 1, andet afsnit, som svarer til formularen i bilag 2 til gennemførelsesforordning nr. 1329/2014.

Sagsomkostninger

⁷³ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 3, stk. 2, andet afsnit, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 650/2012 af 4. juli 2012 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser vedrørende arv, og om accept og fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter vedrørende arv og om indførelse af et europæisk arvebevis skal fortolkes således, at en medlemsstats manglende meddelelse om notares udøvelse af en retslig funktion som fastsat i denne bestemmelse ikke har afgørende betydning med hensyn til, om en sådan notar kan kvalificeres som en »ret«.

Artikel 3, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at en notar, som på samstemmende begæring fra samtlige parter i den notarielle procedure udsteder et dokument som det i hovedsagen omhandlede, ikke udgør en »ret« i denne bestemmelses forstand, og følgelig skal denne forordnings artikel 3, stk. 1, litra g), fortolkes således, at et sådant dokument ikke udgør en »retsafgørelse« i denne bestemmelses forstand.

- 2) Artikel 3, stk. 1, litra i), i forordning nr. 650/2012 skal fortolkes således, at et arvebevis som det i hovedsagen omhandlede, som notaren på sammenstemmende begæring fra arvesagens parter har udstedt, udgør et »officielt bekræftet dokument« i denne bestemmelses forstand, hvis udstedelse kan ledsages af den formular, der er omhandlet i denne forordnings artikel 59, stk. 1, andet afsnit, som svarer til formularen i bilag 2 til Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) nr. 1329/2014 af 9. december 2014 om de formularer, der er omhandlet i forordning nr. 650/2012.

Underskrifter